

Eesti metsasertifitseerimisskeem

2. osa

Eesti Rahvuslik Metsastandard

PEFC NÕUETE ALUSEL

Lõppversioon

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu

2002/2003

PEFC Eesti standardi koostamine

Kalev Jõgiste

Eesti Erametsakeskus ja Eesti Metsatööstuse Liit asutasid 29.oktoobril 2001. aastal Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu (esimene kanne äriregistrisse 03.12.2001) eesmärgiga luua PEFC Eesti standard. Varsti pärast asutamist liitusid Nõukoguga Riigimetsa Majandamise Keskus, Luua Metsanduskool, Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus, Eesti Põllumajandusülikool, Eestimaa Looduse Fond (lepingulisel alusel). Mittetulundusühing kutsus standardi koostamiseks kokku töörühma.

Töörühm loodi vastavalt osaluse põhimõttele kaasates võimalikult paljude huvirühmade esindajaid (töörühmas võisid osaleda kõik sidusrühmad). Töörühm hindas kõiki metsa majanduslikke ja looduskaitselisi külgid.

Eritähelepanu pöörati metsa sotsiaalsetele külgedele. Töörühma tööst kutsuti osa võtma metsanduse sotsiaalvaldkonnas pädevad tunnustatud Eesti spetsialistid (nagu näiteks Georg Tamm). Standardi koostamisel pööras töörühm eriti suurt tähelepanu töötajate huvide rõhutamisele kaasates töörühma ametiühingute esindajaid (Veiko Belias). Teiseks tähtsaks valdkonnaks oli lahenduste leidmine majanduslikele probleemidele. Standardi väljatöötamisel etendas märkimisväärset osa dotsent Paavo Kaimre.

Esialgul taheti moodustada kaks töörühma: majandus- ja sotsiaalküsimustele keskenduv töörühm ning säästva metsanduse ja looduskaitse töörühm. Hiljem otsustati teisiti ja mõlemad töörühmad hakkasid koos tööle.

Töörühma esimene koosolek toimus 13. veebruaril 2002. aastal Eesti Maaülikooli (sel ajal Eesti Põllumajandusülikool) Metsandus- ja Maaehitusinstituudis (sel ajal metsandusteaduskond). Töörühma töötulemustest teavitati regulaarselt üldsust. Interneti koduleheküljel oli avatud 2002. aasta veebruarist 2004. aasta veebruarini. Teave kõige tähtsamatest saavutustest sertifitseerimiskeemi väljatöötamisel oli kättesaadav aadressil (<http://www.efcs-estonia.org>). Kõigil asjast huvitatud isikutel oli võimalus saata oma arvamusi ja märkusi. Korraldati kaks koosolekut laiemale auditooriumile, nendel osalesid Eesti metsanduse juhtivad spetsialistid ja vaatlejad Soomest. Töörühm korraldas kuus koosolekut, mis protokolliti.

Standardi koostamise aluseks võeti mitme välisriigi standardid. Standardi põhimõtted nimetati kriteeriumideks. Kriteeriumid on metsa ja metsa majandamise peamised iseloomulikud jooned, mis tagavad metsa majandamise ja kaitse säästva ja tõhusa arengu. Kriteeriumid kirjeldavad metsa kui objekti ja metsa majandamist kui protsessi. Metsa ja metsa majandamise vastavust kindlaksmääratud standarditele saab kontrollida "indikaatorite" abil, mis väljendavad objekti ja protsessi osas konkreetseid mahte. Kriteeriumide abil väljendatud põhimõtteid on selgitatud dokumendis "Seletuskiri".

Standardi kriteeriumid sõnastasid pädevad spetsialistid. Spetsialistid esitasid oma töö laiemale auditooriumile aruteluks. Osa arutelu toimus e-kirja teel. Standardi viimase versiooni kriteeriumide täpseid autoreid ei ole avaldatud.

Standardi väljatöötamise erinevatel etappidel koostati 11 standardiprojekti. Lisaks 11 projektile on olemas ka töörühma liikmete märkustega varustatud projektid.

Aruteludes keskenduti standardi erinevate kriteeriumide hindamisele. Esitati poolt- ja vastuargumendid kriteeriumide struktuuri, sisu ning praeguste õigusaktide ja metsa majandamise praktikaga ühilduvuse kohta. Protsessi võiks kirjeldada järgmiselt: töörühma liikmed arutasid suuliselt kriteeriume; ütlused protokolliti. Peale koosoleku protokollide valmimist vormistas töörühma juht kirjalikult standardisse sisse viidud parandused.

Kriteeriumide väljatöötamise tähtsa osa moodustas Eesti standardi võrdlemine teiste riikide standarditega. Töörühm analüüsis põhjalikult soome, rootsi, ja inglise standardeid ja kohandas nende kogemusi meie tingimustega.

Standardit on katsetatud sertifitseerimisel. 2002. aasta augustis viis Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu määratud sõltumatutest ja pädevatest vaatlejatest koosnev sertifitseerimisrühm läbi pilootauditi. Pilootaudit teostati Riigimetsa Majandamise Keskuse metskonnas ja kahes erametsaomanike ühistus. Standard osutus metsa majandamise seisukohast reaalselt rakendatavaks. Samas koostati nimekiri asjakohastest parandustest. Pilootauditi tulemusena koostati sertifitseerimise korra lõplikud juhised ja vormid.

Töö standardiga on jätkuv protsess. Protsessi esimese etapi eesmärk oli koostada standardi põhiversioon. **Standard vaadatakse läbi iga viie aasta tagant.** Meeskond ja organisatsioon, kes vastutavad standardisse muudatuste tegemise eest, võivad vahetuda, samuti võib muutuda nende roll.

1. kriteerium. Metsa kasutamise eesmärgid on selgelt määratletud ja avalikustatud

Selgitus: Metsa kasutamise eesmärgid on määratletud metsamajandamiskavas. Metsa kasutamise eesmärgid seab omanik metsamajandamiskava koostamise käigus. Planeerimisprotsess metsa kasutamise osas on avalik, mis toimub läbi avalike ürituste, kohalike meediakanalite ja elektroonilise meedia. Planeerimisprotsessi, mis hõlmab metsamajandamiskava koostamist, on kaasatud kohalikud metsandusega seotud huvigrupid. Kaitsealade korral on metsa kasutamine kooskõlastatud kaitseala valitsejaga.

Indikaatorid:

1. Metsamajanduskava ja soovitused.
2. Intervjuud kohalike elanike ja omavalitsustega.
3. Avalike ürituste protokollid, meediakanalid ja elektrooniline meedia.

2. kriteerium. Majandatava metsa kohta on olemas kehtiv majanduskava

Selgitus: Kõikides metsades, mida majandatakse/ plaanitakse majandada, peavad olema kehtiv metsakorralduse alane dokumentatsioon (majanduskava) ja see peab vastama "Metsa korraldamise juhendile" ning sertifitseerimise juhendile.

Majanduskava peab sisaldama:

- a) metsaomaniku pikaajaliste eesmärkide/ poliitika lahtiseletamist;
- b) metsade inventeerimise andmeid;
- c) loodusväärtuste ja vääriselupaikade inventeerimise andmeid;
- d) metsade majandamise looduskaitselisi ja teisi piiranguid;
- e) metsamajanduslike tööde mahtude hinnangut ja üldist kava vähemalt 10 aastaks kava koostamisest arvates;
- f) metsamajanduslike tööde detailset kava vähemalt 5 aastaks kava koostamisest arvates;
- g) metsade seisundi prognoosi vähemalt 10 aastaks kava koostamisest arvates;
- h) vastavaid kaarte.

Indikaatorid: 1. Metsamajanduskava või metsa majandamise soovituste olemasolu ja vastavus "Metsa korraldamise juhendile" ning sertifitseerimise juhendile.

2. Välivaatlused majanduskava ja selle täitmise hindamiseks.
3. Intervjuud metsaomanikuga.

3. kriteerium. Metsakasutus on kohaliku majandusega integreeritud

Selgitus: Metsa majandamine on integreeritud kohaliku arenguga. Ettevõtetal ja elanikel on võimalus osta kohapeal pakutavaid metsanduslikke tooteid (nii puidulisi kui mittepuidulisi) ja teenuseid. Kohalike omavalitsuste arengukavade olemasolul arvestatakse nende põhimõtetega. Uute töökohtade tekkimisest teavitatakse avalikult ja need täidetakse ausa konkurentsi põhimõtteid järgides. Kohapeal elavate metsaomanike tegevus loetakse kohaliku majandusega automaatselt integreerituks. Metsamajanduskava on kohaliku omavalitsuse juures kooskõlastatud ja arvestab planeeringus ettenähtud maakasutuse iseärasustega (vajadusel on täiendavalt konsulteeritud kohaliku elanikkonnaga). Info metsamajanduslikest töödest on avalik.

Indikaatorid: 1. Metsamajanduskava.

2. Kohaliku omavalitsuse arengukava.
3. Intervjuud kohalike elanike ja omavalitsustega.
4. Viited meediaallikatele ja elektronmeediale.

4. kriteerium. Majandamisel järgitakse kõiki riigi õigusnorme loodusressursside
Selgitus: Metsaomanikul on ülevaade riigi keskkonnaõigusest. Metsaomaniku ja tema metsa majandamisega seotud töötajate ja ettevõtete suhted on reguleeritud vastavasisuliste seaduses ettenähtud lepingutega. Tasutud on seaduses ettenähtud maksud.
Indikaatorid: 1. Majanduskava lisa. 2. Intervjuud. 3. Lepingud ja maksudokumendid.

5. kriteerium. Määratud on noorendike hooldamise vajadus ja vastavaid töid teostatakse plaanikohaselt
Selgitus: Majanduskavas on näidatud noorendike ja liitumata metsakultuuride kogupindala. Noorendike hooldamist teostatakse vastavalt metsamajanduskavas toodud soovitustele. Noorendike hooldamisel lähtutakse metsa majandamise eesmärkidest. Noorendike hooldamisel lähtutakse vajadusest optimeerida puiduliste ja mittepuiduliste (kaasa arvatud bioloogiline mitmekesisus) hüvede tootmine. Metsamajanduslike võtetega soodustatakse laialeheliste puuliikide säilimist puistute koosseisus ja segapuistute kujunemist, seda eeskätt viljakamates kasvukohatüüpides.
Indikaatorid: 1. Metsamajanduskavaga seotud dokumendid. 2. Raiete teostamine metsas, vaatlus raiekohtadel. 3. Intervjuud.

6. kriteerium. Hooldusraiate käigus tagatakse kasvama jääva metsa hea tervislik seisund.
Selgitus: Hooldusraiate teostamisel välditakse ülemäärast puistute hõrendamist, eesmärgiks on saavutada optimaalne täius puidu või teiste hüvede tootmiseks. Metsamajandamise kavas kavandatakse tööd, mille juures peetakse kinni aastaajalistest nõuetest, tagamaks metsamulla kaitse ja tõkestamaks seenhaiguste levikut. Toimub omanikupoolne seire mulla seisundi ja kasvavate puude vigastuste osas. Hooldusraietega kujundatakse tulevikupuistu struktuur vastavalt metsa majandamise eesmärkidele.
Indikaatorid: 1. Metsamajanduskava. 2. Dokumenteeritud hooldusraiate mahud. 2. Tööde kvaliteedi hindamine looduses.

7. kriteerium. Uuendusraied on loodussõbralikud

Selgitus: Uuendusraie lähtub järgmise metsapõlve kasvatamise vajadusest. Uuendusraiate planeerimisel arvestatakse kasvukohatüübi iseärasustega ja rakendatakse meetmed metsa uuendamiseks juba raie käigus. Säilitatakse elujõuline eeluendus ja seemnepuud loodusliku uuenduse saamiseks. Arvestatakse tööde sesoonsete aspektidega, suvised raied toimuvad põhjendatult, eelistatud on raietööd talvel. Tähelepanu on pööratud talviste kokkuveoteede ettevalmistamisele lume tihendamisega, et tagada maapinna suurem külmumissügavus. Uuendusraiate planeerimisel arvestatakse maastiku eripäradega. Uuendusraie käigus säilitatakse säilikpuud, puudegrupid ja surnud seisvad puud vastavalt loodusliku mitmekesisuse nõuetele. Metsamajanduslike tööde käigus säilitatakse antud kasvukohatüübi looduslikule metsale omaseid puuliike antud kasvukohas, s.h järelkasvu ja piiratud ulatuses alusmetsa liike ning struktuurielemente (surnud ja surevad puud, lamapuud erinevates lagunemisastmetes, tüükad, väga vanad puud varasematest metsapõlvkondadest, s.t. bioloogiliselt väärtuslikud metsaelemendid) ökoloogiliselt ja majanduslikult põhjendatud koguses ja ulatuses. Arvestatakse piirkondlike oludega raiete planeerimisel (tuul, temperatuurikõikumised jms.).

Indikaatorid: 1. Tehnoloogia üldkirjeldus.

2. Riskitegurite loetelu majanduskavas.

3. Looduses vaadeldud raielangi seisund.

4. Raietööde tellimisel nende vastuvõtu-üleandmise aktid.

8. kriteerium. Igaüheõigus on tagatud ja konfliktid lahendatud õiguslikel alustel

Selgitus: Metsaomanik on teadlik igaüheõiguse põhimõtetest. Metsaomanik ei ole ilma mõjuva põhjuseta teinud takistusi päikesetõusust loojanguni metsas viibimiseks ning seente, marjade või ravimtaimede korjamiseks. Igaüheõiguse piiramine kõrvalkasutuse tulunduslikkusest lähtuvalt peab olema põhjendatud. Korilust võib piirata vastavate tulunduskultuuride kasvatamise aladel või juhul kui see ohustab tõsiselt looduslike koosluste säilimist, vaba liikumist võib piirata metsakinnistu õueala piiris 200 meetri kaugusel või raietööde ohutusega seoses. Ilma mõjuva põhjuseta ei tehta takistusi liikumiseks. Mõjuva põhjusena tulevad arvesse: tuleohtlik aeg, liikumispiirang ohutuse pärast raietööde ajal, jaht, loodus- või kultuuriväärtuse ning omandi kaitse, ajutine abinõu korduvate registreeritud vandalismiaktide või prügi mahapaneku tõkestamiseks.

Indikaatorid: 1. Metsaüksuse kaardile märgitud teed ja rajad 2. Intervjuud kohalike elanike ja omavalitsustega.

3. Kohapealne vaatlus metsas.

4. Raietööde tellimisel nende vastuvõtu-üleandmise aktid.

9. kriteerium. Omandiõigus on tõestatud ja sellealaseid konflikte ei esine (varasemad konfliktid on lahendatud vastavalt kehtivatele õigusnormidele)

Selgitus: Metsa majandaja omandi- või kasutusõigus majandatavale metsale on dokumentaalselt tõestatud. Metsaüksuse piirid on nii looduses kui kaardil selgesti eristatavad ja omanik või volitatud isik oskab neid näidata.

Indikaatorid:

1. Naaberomanike ja metsaametnike küsitlemine.

2. Asjakohased omandi- ja kohturegistrid.

3. Kohapealne vaatlus metsas.

10. kriteerium. Toimub metsaomaniku ja töötajate jätkuv koolitus ja teadlikkuse tõstmine

Selgitus: Metsaomanik ja metsa majandamisel rakendatud töötajad on läbinud vähemalt ühe koolituskursuse säästva metsamajanduse (sh. Bioloogilise mitmekesisusega seotud) alal viimase viie aasta jooksul. Suuremad metsaomanikudtoetavad ja/või korraldavad ise vastavat koolitust. Praktilisi metsamajanduslikke töid teostavad töösuhtes olevad erialatöölised omavad vastavat kvalifikatsiooni ja kutsetunnistust.

Indikaatorid:

Oma ja/või lepinguliste töötajate koolitust tõendavad dokumendid (koopiad).

Töötajate intervjuerimine.

Suuremate ettevõtjate puhul dokumenteeritud koolitusplaani ja selle täitmise kontroll.

4. Vastavate tööde kvalifikatsiooni nõuded ja töötajate kvalifikatsiooni tõendid.

11. kriteerium. Töötegijale on tagatud seadusega nõutavad õigused ja tööohutus

Selgitus: Metsaomaniku metsa majandavate ettevõtetega või metsamajanduslikke töid teostavate töölistega on sõlmitud seaduses ettenähtud lepingud, kus on sätestatud ka tööohutuse alased nõuded. nendega tehakse jätkusuutlikku koostööd. Töötajad täidavad asjakohaseid ohutusnõudeid ja kasutavad turvavarustust, suuremad omanikud korraldavad oma töötajatele vajadusel vastavat tööohutuse alast koolitust.. Kui metsaomanik teostab ise praktilisi töid, peab ta olema teadlik tööohutuse nõuetes ja neid täitma.

Indikaatorid:

Lepingute sisu.

Tööprotsessi inspekteerimine metsas.

Intervjuud töötajatega.

12. kriteerium. Raadamine on metsamaal lubatud vaid vastavalt seadustes sätestatud korrale.

Selgitus: Välditakse bioloogiliselt mitmekesiste, põliste ja sotsiaalkultuuriliselt väärtuslike metsamaade raadamist. Karjatamine metsamaal on lubatud kultuuri ja loodusväärtuste tagamiseks (kadastikud ja puisniidud), põllumajandusliku loomakasvatuse korral aga on algatatud maa sihtotstarbe muutmine.

Indikaatorid: 1. Majandamise kava/soovitused.

13. kriteerium. Teede kasutamisel puidu väljaveoks ja uute teede rajamisel arvestatakse majanduslike, looduslike ja sotsiaalsete tingimustega.

Selgitus: Metsamajandamisel säilitatakse aktiivses kasutuses olevad teed ja rajad kasutuskõlblikena.. Majanduskava sisaldab hinnangut teedevõrgu olemasolu ja vajaduse kohta.. Teede kasutuse piirangud omaniku poolt on põhjendatud (lähtuvalt omandi kaitsest, teede konstruktsioonilistest iseärasustest jms.). Teede sulgemisega seotud liiklupiirangutest tuleb teatada seadusega ettenähtud korras.

Indikaatorid: 1. Metsaüksuse kaardile märgitud teed ja rajad.

1. Majandamise kava/soovitused.

2. Intervjuud kohalike elanikega.
3. Vaatlused. |
|--|

14. kriteerium. Metsade uuendamisel kasutatakse kvaliteetset kultiveerimismaterjali, mille päritolu on teada

Selgitus: Metsaseemne tootmine, varumine, istutusmaterjali kasvatamine, sertifitseerimine, jm. toimub vastavate normdokumentide kohaselt. Toodetud uuendusmaterjali kohta on dokumenteeritud selle tootmine (esialgu vabas vormis). Geneetiliselt muundatud organisme ei kasutata.

Indikaatorid: 1. Päritolu tõestav dokumentatsioon.
2. Vaatlus metsas. |
|--|

15. kriteerium. Taimede kaitsel haiguste ja kahjurite eest kasutatakse kohaseid võtteid ja vahendeid

Selgitus: Taimede kaitsel haiguste ja kahjurite eest kasutatakse mürkemikaale piiratud ulatuses. Fungitsiide, herbitsiide ja insektiitsiide kasutatakse metsataimlates ja metsakultuurides juhul, kui bioloogilised ja mehaanilised tõrjeviisid ei anna tulemusi. Keemiliste taimekaitsevahendite kasutamise aluseks on metsakaitseline ekspertiis, välja arvatud seemikute ja istikute kaitsmisel männikärsakate ja juureüraskite eest. Tagatakse ohutustehnika kemikaalide kasutamisel.

Indikaatorid: 1. Juhendmaterjalid.
2. Ekspertiisiakt. |
|--|

16. kriteerium. Maapinna ettevalmistamisel kasutatakse kasvukohatingimustele sobivat töötlemisviisi

Selgitus: Maapinna ettevalmistamine ei tohi takistada metsa edasist majandamist, põhjustada erosiooni, tuulekannet, soostumist või kasvukoha muul viisil halvenemist. Maapinna mikroreljeefi ei muudeta. Reeglina ei kasutata maapinna sügavharimist (harimissügavus ei ületa 20 sentimeetrit).

Indikaator: 1. Metsa majandamise kava ja soovitused.
2. Kohapealne vaatlus. |
|--|

17. kriteerium. Metsa uuendamisel on kasutusel traditsioonilised kultiveerimisvõtted – külv, istutus ja looduslikule uuendusele kaasaaitamine

Selgitus: Kultiveerimisel tagatakse looduslik mitmekesisus. Kultuuride rajamisel tagatakse seadu ja kultuuride paigutusega maastiku ja liigilise mitmekesisuse nõuete täitmine. Kultiveeritakse viljakamad alad. Looduslikult uuenevad liigniisked raskete kultiveerimistingimustega alad. Eelistatakse kodumaiseid liike. Seadusega lubatud võõrpuuliike kasutatakse piiratud ulatuses maastiku, haljastuse ja istanduste elementidena. Uuenduse osas toimub seire ja uuenemata alad suurema pinnaga kui 0,1 ha metsastatakse.

Indikaatorid: 1. Majanduskava.
2. Vaatlus. |
|---|

18. kriteerium. Puistute intensiivmeetodil kasvatamisel istandustena on tagatud keskkonnaohutus

Selgitus: Istandused on puittaimede kasvatamise alad, kus kasutatakse taimekasvatustlike intensiivmeetodeid nii kodumaiste kui võõrliikide osas: väetamist, herbitsiide ja pestitsiide, kunstlikku niisutust, intensiivset mullaharimist, erimeetodeid saagi koristusel. Nimetatud puittaimedega kaetud alad on oma ökoloogilistelt tingimustelt erinevad looduslikust metsast. Istanduste rajamisele eelneb kasvatustehnoloogia mõju hindamine keskkonnale. Istanduste suurus ja paigutus ei tohi ohustada ökoloogilise võrgustiku terviklikkust ja maastiku omapära. Ökoloogilise võrgustikuna mõeldakse metsade lahustükkide sellist asetust või ühendatust ökoloogiliste koridoridega (kitsad metsaribad), mis tagab liikide populatsioonide seotuse nende säilimiseks. Istanduste rajamise eesmärgiks on toetada looduslike metsade säilitamist ja mitmekesistada majandusmudelit ühiskonnale kasulikul viisil.

Indikaatorid: 1. Keskkonnamõjude hindamine.

19. kriteerium. Metsakuivendus on hoolika planeerimise objektiks

Selgitus: Uusi kuivendussüsteeme liigniiskuse all kannatavates majandusmetsades rajatakse erandjuhtudel; sellele eelneb kuivendusega kaasnevate mõjude hindamine. Uute süsteemide rajamisel üle 100 hektarilisel alal viiakse läbi keskkonnamõjude hindamine. Vanade kuivendussüsteemide remont on kavandatud ja toimub vastavalt sellekohasele planeeringule. Lähtuvalt seadusandlusest on projektid kinnitatud vastavates büroodes. Projekti osana on lisatud mõjud naabruses asuvatele aladele (kinnistutele).

Indikaatorid:

1. Vastav analüüs ja projekt või planeering.
2. Metsamajanduse kava ja soovitused.

20. kriteerium. Kasutusel on säästva puidukasutuse põhimõtted

Selgitus: Metsakasutuse käigus ei tohi kahjustada metsade puidu taastootmise võimet pikaajalises perspektiivis ning tööd peavad olema kooskõlas metsade majandamise eesmärkidega. Säästva puidukasutuse põhimõtteid rakendatakse kõikide tööde kavandamisel ja tegemisel. Metsaomanikul on ülevaade tehtud töödest ja ta majandab metsi heaperemehelikult.

- Indikaatorid:
1. Tehtud raiete, uuendustööde ja muude tööde dokumentatsioon
 2. Puidu müügidokumentatsioon.
 3. Puistute juurdekasvu ja toodangu prognoosid.
 4. Raiutavate raiemahtude prognoos.
 5. Intervjuud metsaomanikuga.
 6. Vaatlused.

21. kriteerium. Mitmekülgse metsakasutuse põhimõtteid järgitakse ja koostatakse vastavad kavad

Selgitus: Sertifitseeritaval alal on selgitatud mittepuiduliste ressursside kasutamise

potentsiaal . Metsa kõrvalkasutuse kavad on esitatud majanduskava lisa ja kooskõlas sellega . Metsa kõrvalkasutuse viisid ei tohi halvendada metsade seisundit ja tootmispotentsiaali (nii puidutootmise kui ka mittepuiduliste metsakasutuste osas) pikaajalises perspektiivis. Mitmekülgse metsakasutuse osas viiakse läbi varude hindamine (ulukiressurs, rekreatsioonipotentsiaal, maavarade ja maaainese potentsiaal, seene, marja ja dekoratiivtaimede varud jne).

Indikaatorid:

1. Metsamajanduskava.
2. Muude metsakasutusviiside kavandamise ja müügi dokumentatsioon.
3. Metsade külastuskoormuse analüüs ja vajadusel meetmete rakendamise plaan.
4. Majandamise võtted metsakõrvalsaaduste säilitamiseks nimetatud puistutes.

22. kriteerium. Vegetatsiooni- ja sigimisperioodil toimuvatest raietest on olemas ülevaade ja nende negatiivset mõju püütakse vältida

Selgitus: Metsamajanduslike tööde käigus püütakse vältida loomastiku elutegevuse häirimist pesitsus- ja sigimisperioodil ning taimede kasvukohtade hävimist ja pöördumatut kahjustamist. On olemas teave ohustatud liikide bioloogiast ja nõudlusest.

Indikaatorid:

Metsamajanduskava

Vaatlus.

Intervjuud naabritega.

23. kriteerium. Kaitstavate muinsus- ja loodusobjektide ning kultuuriväärtusega objektide kaitse on tagatud

Selgitus: Majanduskavas on esitatud kaitstavad loodus- ja muinsusobjektid ning kultuuriväärtusega objektid sertifitseeritava metsamaal. Majanduslikud kitsendused peavad olema kantud maakatastrisse. Omanik või majandamiseks volitatud isik oskab olulisi objekte nii kaardil kui looduses näidata, kahtluse korral on tehtud järelepärimisi kohalikust omavalitsusest. Metsa majandamine ei ohusta ega kahjusta kaitsealuseid ja kultuuriväärtusega objekte otseselt ega kaudselt (nt. paljandi, mäekülje või koopa erosiooni tõkestavate puude mahavõtmisega) ega häiri püsivalt neile juurdepääsu. Kultuuri- ja loodusväärtuste säilimine tagatakse läbi töökultuuri.

Indikaatorid:

1. Metsamajanduskava .
2. Vaatlus (kaitstavad objektid).
3. Kaitse-eeskirjad.
4. Kaitsekorralduskavad.
5. Kaitsekohustusteatised.
6. Katastriraamat.
7. Intervjuud.

24. kriteerium. Vääriselupaikade ja kõrge kaitseväärtusega servakoosluste säilimine on tagatud

Selgitus: Kõik alale jäävad vääriselupaigad ja potentsiaalsed vääriselupaigad on registreeritud ning kaardistatud; metsaomanik tagab nende vääriselupaikade säilimise

majandustegevuse käigus. Vääriselupaikade majandamine toimub vastavalt litsentseeritud eksperdi poolt koostatud majandussoovitustele, mis on fikseeritud ka metsamajanduskavas. Vääriselupaiga leidmise või hävimise korral teavitab metsaomanik sellest maakonna keskkonnateenistust. Kõrge kaitseväärtusega aladeks loetakse ka servakooslused (ökotonid) nagu soo- ja kaldaäärsed metsad, ning nendes rakendatakse selliseid metsanduse võtteid (püsimetsandus vms.), mis tagaksid nende puhverdusvõime säilimise.

Indikaatorid:

Vääriselupaikade register.

Vääriselupaikade asukohti käsitlev kaardimaterjal.

Leping vääriselupaiga säilitamiseks.

Metsamajanduskava.

Vaatlused.

Intervjuud.

25. kriteerium. **Eestis haruldased metsaökosüsteemid säilivad**

Selgitus: Kõik Eesti haruldaste ja ohustatud taimekoosluste nimekirja (Paal, 1997) kuuluvad metsakooslused (lisa 1) on registreeritud (kaardistatud). Maksimaalselt välditakse nende mistahes viisil kahjustamist ; võimalusel välditakse nende majandamist või korraldatakse see viisil, mis tagab samaväärsete koosluste püsimise pikemas perspektiivis. Omanik oskab vastavaid objekte looduses näidata.

Indikaatorid:

Metsamajanduskava.

Vaatlused.

Intervjuud.

26. kriteerium. **Esinduslikud metsaökosüsteemid säilivad**

Selgitus: Metsade majandamise käigus soodustatakse antud kasvukohale omase loodusliku koosseisu ja struktuuriga puistute kujunemist. Erandina püütakse sihipärase majandamisega säilitada selliseid inimtekkelisi sekundaarseid metsakooslusi nagu palumännikud, puisniidud, puiskarjamaad ja rannikuäärsed leesikaloomännikud.

Indikaatorid:

Puistute koosseis ja varieerumine peegeldavad kasvukohatingimuste varieeruvust; Säilitatavate koosluste pindala ja kvaliteet pole vähenenud.

27. kriteerium. **Rakendatud on ajakohane seiresüsteem**

Selgitus: Sertifitseeritaval alal jälgitakse metsade seisundit, et selgitada metsade majandamise ja metsakorralduse dokumentides kavandatud tööde vastavust tegelikule olukorrale ja sertifitseerimise juhendile. Metsaomanik uuendab jooksvalt informatsiooni tema maadel registreeritud kaitstavate objektide kohta (vähemalt kord aastas). Kahjustused registreeritakse ja teavitatakse metsakaitset.

Indikaatorid:

Vastava dokumentatsiooni või jälgimissüsteemi olemasolu.

Aktualiseeritud andmete olemasolu sertifitseeritavate metsade kohta.

Intervjuud.